

Sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset -vähimmäistieto, Versio 0.9

Testauksessa oleva
luonnosversio

3.10.2022

Sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset, tilannekuva

- Sosiaali- ja terveystalouden kustannusten vähimmäistietosisältö muodostuu asetuksen ensiversiossa seuraavista tiedoista: kokonaiskustannukset, asukaskohtaiset kokonaiskustannukset, asiakaskohtaiset kokonaiskustannukset, palveluille kohdistetut kokonaiskustannukset, palveluille kohdistetut asukaskohtaiset kokonaiskustannukset ja palveluille kohdistetut asiakaskohtaiset kokonaiskustannukset.
- Taloustiedon tuottamisen pohjana on VM:n laatima ja ylläpitämä automatisoidun talousraportoinnin AURA-käsikirja. Tällä hetkellä sisältö on Kuntien ja kuntayhtymien käsikirjan mukainen, mutta sisältö päivitetään Hyvinvointialueiden ja hyvinvointiyhtymien AURA-käsikirja -ohjeistuksen mukaiseksi sen julkaisun jälkeen syksyllä 2022.
- Kustannukset kohdistetaan yhdenmukaisesti määriteltyihin palveluihin. Vähimmäistietosisältöasetuksessa käytettävä luokitus on viikolla 22 julkaistu hyvinvointialueiden AURA-palveluluokitus (2023), johon eri lähdejärjestelmistä saatava tieto kiinnitetään.
- Palveluiden sisällön kuvaus ja tarkka kohdentamissääntö (THL:n tilastoluokka) ovat edellytyksiä sille, että eri lähdejärjestelmistä saatava tieto voidaan kiinnittää yhdenmukaisesti palveluihin. Näin voidaan varmistaa lain edellyttämä vertailukelpoisuus. Kohdentamissääntöjen valmistelutyö AURA-palveluluokitukseen on meneillään THL:n kanssa yhteistyössä.
- Tässä liitteessä esitettävä raportoinnin ja analytiikan käyttötapaus versio 0.9 testataan sovitulla hyvinvointialueilla. Varsinaisen testausprosessin toteuttaminen on mahdollista, kun palvelun sisällön kohdentamissääntö on määritelty hyvinvointialueiden AURA-palveluluokitukseen.
- Versio 0.9 päivitetään ja korjataan tarpeen mukaisesti edelleen testaustulosten ja julkaistavan HVA-AURA -käsikirjan perusteella, yhteistyössä hyvinvointialueiden ja THL:n asiantuntijoiden kanssa, ennen varsinaisen asetuksen antamista.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset -vähimmäistieto

Yhdenmukaisesti määritelty palvelu, johon eri lähdejärjestelmistä saatava tieto kiinnitetään

Eri lähdejärjestelmien tietojen yhdistäminen tietovarastossa
→ Yhdistelyavain = kp ja/tai erillinen muu mäppäys

Kustannukset AURA-käsikirjan ohjeen mukaisesti, AURA-käsikirjan mukainen tililuettelo (suositus) ja vähintään AURA-palveluluokassa sektoriluokitus käytössä

Kustannukset kohdistettu palveluun pääsääntöisesti aiheuttamisperiaatteen mukaisesti vrt. AURA-käsikirjan ohjeistus

Kustannuslaskentaa toteuttaessa mukaan otetaan tarkasteltavan aikajakson kaikki toteutuneet kustannukset ja toteutuneet asiakkuudet

Kustannustiedon tuottaminen
€/asukas,
€/asiakas,
€/palvelu-
tasolla

HYVINVOINTIALUEEN TIETOJOHTAMISEN KOKONAISRATKAISU

Yhdenmukaisesti
määritelty palvelu*,
johon eri lähde-
järjestelmistä
saatava tieto
kiinnitetään

- Johtamisen vähimmäistieto tulee kytkeä yhteismitallisesti määriteltyyn palveluun, joka on kuvattu organisaatoriippumattomasti. Näin varmistetaan tietojen geneerisyys ja toistettavuus. Palveluluokituksessa huomioidaan sote-palveluja määrittävät lait ja asetukset.
- Palveluluokituksessa palveluiden sisältö on kuvattu ja määritelty tarkka tiedon kohdentamissääntö (THL-tilastoluokkakoodi). Sisällön kuvaus, tarkat poimintaehdot ja kohdentamissäännöt ovat edellytyksiä sille, että eri lähdejärjestelmistä saatava tieto voidaan kiinnittää palveluihin yhdenmukaisesti ja lain edellyttämä vertailukelpoisuus varmistaen.
 - Kohdentamissääntö on valmistelussa yhteistyössä THL:n kanssa, jonka jälkeen toteutetaan testaus
- Vähimmäistietosisältöasetuksessa käytettävä palveluluokitus on hyvinvointialueiden AURA-luokitus (2023).* Asetuksen mukainen vähimmäistietosisältö ja Valtiokonttoriin toimitettavat taloustiedot perustuvat jatkossa samaan palveluluokitukseen.
- Sote-tietopakettien jatkokehitystyönä laadittua, järjestämistehtävää tukevaa, hienojakoisemmalla tasolla olevaa Organisaatoriippumatonta palveluluokitusta voi käyttää edelleen, mutta se edellyttää velvoittavien tietojen mäppäystä Aura-palveluluokitukseen. Valtio ei aseta velvoitteita tuottaa tietoja useilla eri luokituksilla.

* 15.6.2022 Vähimmäistietosisältöasetustyöryhmän päätös + Hyvinvointialueiden ja hyvinvointiyhtymien talousraportoinnin käsikirja (HVA-AURA), Hyvinvointialueen- ja hyvinvointiyhtymän-palveluluokitus-2023:
<https://vkazprodwordpressstacc01.blob.core.windows.net/wordpress/2022/05/UUSI-Liite-2.-Hyvinvointialueen-ja-hyvinvointiyhtymän-palveluluokitus-2023.xlsx>

LUONNOS

Eri lähde-
järjestelmien
tietojen
yhdistäminen
tietovarastossa
→ Yhdistelyavain =
kp ja/tai erillinen
muu mäppäys

AURA-käsikirjan
mukainen
tililuettelo
(suositus) ja
vähintään AURA-
palveluluokassa
sektoriluokitus
käytössä

- Peruslähtökohtana sote-järjestämistehtävän edellyttämässä toiminnan ja talouden seurannan toteuttamisessa on mahdollisimman pitkälle toteutettava automatisointi. Sujuva tiedonsaanti edellyttää reaaliaikaista tiedonkeruuta ja tietojen yhdistämistä sähköisesti.
- Kirjanpito, tili- ja laskentakohderakenne tulisi rakentaa siten, että ne tukevat tiedon tuottamisen automatisointia. Jotta eri lähdejärjestelmien tiedon kohdennus palveluihin voidaan teknisesti toteuttaa tulisi kustannuspaikkarakenne pyrkiä järjestäjän kannalta järkevin osin harmonisoimaan tai yhdistämään muutoin kohdentamalla palveluihin (erillinen mäppäystaulukko).
- Eri lähdejärjestelmissä yhtenäisen kustannuspaikan (-hierarkian) ja/tai mäppäystaulukon avulla eri palveluiden kustannus- ja toimintatieto sekä myös jatkossa oman toiminnan henkilöstötieto tarpeen mukaisella tasolla voidaan kohdistaa määriteltyihin palveluihin ja edelleen halutuksi kokonaisuudeksi kustannuspaikan tai vastaavan muun tunnisteiden toimissa niin sanottuna yhdistelyavaimena. (Tarkennetaan testauksessa.)
- Palveluihin yhdenmukaisesti kohdennettu tieto mahdollistaa tietojen tarkastelun moniulotteisesti tarpeen mukaan esimerkiksi palvelurakenteen (ennaltaehkäisevä/avo- asumis- ja laitospalvelut) mukaisesti.
- Tavoitteena on myös tiedon tuottaminen palveluittain järjestämistavan mukaisesti (oma toiminta (sis. avustukset), ostopalvelut, palveluseteli) sekä tiedon tuottaminen siten, että ns. suorista palvelukustannuksista voitaisiin erottaa automaattisesti ns. muut kustannukset/ tukipalvelukustannukset (hallinto, it, vuokrat, hankkeet). Näiden tietojen tuottamista osalta tarkastellaan testauksessa kustannuspaikan, tilien ja sektoriluokituksen riittävyttä.

- Palveluille kohdistettu kustannustieto pyritään tuottamaan samoin periaattein kuin AURA-käsikirja ohjeistaa.
- Kustannukset kohdistetaan pääsääntöisesti aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Kustannukset vietään palveluille aina harjoitettavan toiminnan luonteen mukaan, ei oman organisaation hallinnollisen rakenteen mukaan.
- Suorassa kohdentamisessa kustannuspaikka tai esimerkiksi henkilön palkka kohdistetaan tai jaetaan suoraan palveluun. Tämä sopii selkeisiin tilanteisiin, jolloin samaa jakosääntöä voidaan käyttää kuukaudesta toiseen. Testauksen avulla tarkastellaan mahdollisia muita tarkentavia kohdentamissääntöjä, esimerkiksi jos kustannuspaikkaan on yhdistetty useampaa palvelua.
- Keskeisimpiä kohdennettavia kustannuksia ns. peruspalveluiden lisäksi ovat mm. hoidolliset tukipalvelut, hallinto, IT, projektit, vuokrat. (Tarkennetaan testauksessa.)
 - Hoidollisten tukipalveluiden kohdentaminen ensisijaisesti palveluihin aiheuttamisperiaatteen mukaisesti.
 - IT-tuen kustannusten osalta on valittava parhaiten aiheuttamisperiaatetta toteuttava kohdistamisperuste esimerkiksi laitemäärä.
 - Projektien kustannukset kohdistetaan asianomaisille palveluille.
 - Vuokrat kohdennetaan aiheuttamisperiaatteen mukaan tai tarvittaessa neliömäärätietojen tai käytön perusteella.
 - Hallinto- ja tukipalvelut jaetaan palveluille. Jakoperusteena käytetään pääsääntöisesti käyttömenoja.
- Kustannusten kohdistamisessa laskentakohteille on suositeltavaa hyödyntää mahdollisimman pitkälle kirjanpidon laskentatunnistetta. Laskentakohteille suoraan kohdistuvat kustannukset tulisi kohdistaa jo peruskirjanpidossa mahdollisimman pitkälle, jotta laskentakohteiden kustannukset saadaan automaattisesti kirjanpitojärjestelmistä ilman lisäselvityksiä tai erillistä laskentaa.

Kustannukset kohdistettu palveluun pääsääntöisesti aiheuttamisperiaatteen mukaisesti vrt. AURA-käsikirjan ohjeistus

Kustannuslaskentaa toteuttaessa mukaan otetaan tarkasteltavan aikajakson kaikki toteutuneet kustannukset ja toteutuneet asiakkuudet

Kustannustiedon tuottaminen
€/asukas,
€/asiakas,
€/palvelu-
-tasolla

- Kustannuslaskentaa toteuttaessa mukaan otetaan tarkasteltavan aikajakson kaikki toteutuneet kustannukset ja toteutuneet asiakkuudet.
- Kustannustieto tuotetaan ensivaiheessa €/asukas -, €/asiakas-, €/palvelu -tasolla, mikä on tällä hetkellä tavoiteltava taso tunnistaen alueen kyvykkyydet ja resurssit.
- Kustannukset kohdistetaan palvelulle ns. kokonaiskustannuksina (*menot*)
- Palvelulle kohdistetut kokonaiskustannukset jaetaan asukas- tai asiakasmäärällä (ml. kaikki kyseisen tarkastelujakson kustannukset ja kaikki asiakkuudet pl. joukkorokotusasiakkaita).

LUONNOS

Raportoinnin ja analytiikan käyttötapaukset

Sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset -
vähimmäistieto

- Kestävä talous
- Taloudellisuus

Testauksessa oleva luonnosversio

RAPORTOINNIN JA ANALYTIIKAN KÄYTTÖTAPAUS: Sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset

Käyttötapausten kuvaus	<p>Sote-järjestäjänä haluan tietää kokonaiskuvan hyvinvointialueeni sote-toiminnasta ja kustannuksista. Sote-järjestäjänä haluan tietää järjestämisvastuullani olevien sote-palveluiden talouden tilanteen; omat voimavarani, tiedon hyvinvointialueen rahoituksesta sekä kuinka taloudellisesti palvelut pystytään tuottamaan vastaten palvelutarpeeseen. Mikä on talouden suunnitelma, nykytilanne, miten se on kehittynyt ja miten sen ennustetaan jatkossa kehittyvän kokonaisuutena sekä palveluittain. Lisäksi haluan verrata oman hyvinvointialueen tilannetta muihin hyvinvointialueisiin tai koko maahan.</p> <p>Tarkastelu seuraavien teemojen kautta:</p> <ul style="list-style-type: none">• Kestävä talous: Talouden suunnitteluun, seurantaan, ohjaukseen, ennustamiseen ja arviointiin liittyvät talouden perustiedot.• Taloudellisuus: Tieto siitä, kuinka taloudellisesti palvelu pystytään tuottamaan vastaten palvelutarpeeseen kokonaisuutena tai esim. tiettyä väestöryhmää, asiakasryhmää tai fyysistä palvelun kohdejoukkoa kohti.
Tavoite/tietotarve	Sote-järjestäjänä haluan saada tiedon hyvinvointialueeni sote-palveluiden talouden kokonaistilanteen seuraavien kokonaisuuksien kautta: Kestävä talous & Taloudellisuus
Näytettävät tiedot	<p>Kestää talous</p> <ol style="list-style-type: none">1. Kokonaiskustannukset2. Palveluille kohdistetut kokonaiskustannukset <p>Taloudellisuus</p> <ol style="list-style-type: none">1. Asukaskohtaiset kokonaiskustannukset2. Asiakaskohtaiset kokonaiskustannukset3. Palveluille kohdistetut asukaskohtaiset kokonaiskustannukset4. Palveluille kohdistetut asiakaskohtaiset kokonaiskustannukset
Tarvittava tietosisältö (käsite, tietorakenne, laskentasääntö)	Kts. seuraavat diat
Tietolähde	Hyvinvointialueen omat lähdejärjestelmät
Käyttöiheys	Hyvinvointialueella päivittäisjohtamisen tarpeen mukaan
Lopputulos	Sote-järjestäjänä tiedän oman hyvinvointialueeni sote-palveluiden talouden tilanteen kokonaisuutena sekä palveluittain. Pystyn tarkastelemaan oman alueeni tilannetta muihin hyvinvointialueeseen ja koko maahan.
Kansallinen tietolähde (/vertailutieto)	
Muuta huomioitavaa	

LUONNOS

**Tietosisältöä
tarkennetaan
ja päivitetään
testauksen
avulla**

LUONNOS

	Kestävä talous	Taloudellisuus	Taloudellisuus
Indikaattori	1. Kokonaiskustannukset	1. Asukaskohtaiset kustannukset	2. Asiakaskohtaiset kustannukset
Mittari	1. Kirjanpidon mukaiset kokonaiskustannukset ja tuloslaskelma	1. Kirjanpidon mukaiset kokonaiskustannukset/asukas	1. Kirjanpidon mukaiset kokonaiskustannukset/asiakas
Tarvittavat tiedot	<p>Kustannuspaikka</p> <p>Taloustiedot Talousarvio Taloussuunnitelma Kirjanpidon toteuma Ennuste Tilinpäätös</p> <p>Tilit Menot, tulot Meno- ja tulolajeittain</p>	<p>Kustannuspaikka</p> <p>Taloustiedot Talousarvio Taloussuunnitelma Kirjanpidon toteuma Ennuste Tilinpäätös</p> <p>Tilit Menot Menolajeittain</p> <p>Järjestämistapa Oma toiminta, ostopalvelut, palveluseteli</p> <p>Väestö (Asukas) (kaikki)</p>	<p>Kustannuspaikka</p> <p>Taloustiedot Talousarvio Taloussuunnitelma Kirjanpidon toteuma Ennuste Tilinpäätös</p> <p>Tilit Menot Menolajeittain</p> <p>Järjestämistapa Oma toiminta, ostopalvelut, palveluseteli</p> <p>Asiakas (hetu x1) Kaikki asiakkaat pl. joukkorokotusasiakkaat Ikä</p>
Laskentasääntö	<p>Kirjanpidon mukaiset kokonaiskustannukset, € ja tuloslaskelma</p> <ul style="list-style-type: none"> Kaikki yhteensä Organisaatiohierarkian mukaisesti Järjestämistavan mukaisesti (menot): oma toiminta, ostopalvelut, palveluseteli (selvitetään testauksessa) Palvelurakenteen mukaisesti: ennaltaehkäisevä/avo-, asumis-, laitospalvelu (alueen kyvykkyyden mukaan) 	<p>Kirjanpidon mukaiset kokonaiskustannukset jaetaan asukasmäärällä (ml. kaikki kyseisen tarkastelujakson kustannukset ja kaikki asukkaat = €/ asukas</p> <ul style="list-style-type: none"> Kaikki yhteensä Organisaatiohierarkian mukaisesti Järjestämistavan mukaisesti: oma toiminta, ostopalvelut, palveluseteli (selvitetään testauksessa) Palvelurakenteen mukaisesti: ennaltaehkäisevä/avo-, asumis-, laitospalvelu (alueen kyvykkyyden mukaan) 	<p>Kirjanpidon mukaiset kokonaiskustannukset jaetaan asiakasmäärällä (ml. kaikki kyseisen tarkastelujakson kustannukset ja kaikki asiakkuudet pl. joukkorokotusasiakkaat) = €/asiakas</p> <ul style="list-style-type: none"> Kaikki yhteensä Organisaatiohierarkian mukaisesti Järjestämistavan mukaisesti: oma toiminta, ostopalvelut, palveluseteli (selvitetään testauksessa) Palvelurakenteen mukaisesti: ennaltaehkäisevä/avo-, asumis-, laitospalvelu (alueen kyvykkyyden mukaan) Ikäryhmittäin
Tiedon tuottamisen frekvenssi	Kuukausi-, kvartaali- ja vuositasolla (toteuma, muutos budjettiin, kasvu edelliseen vastaavaan vertailuajankohtaan)	Kuukausi-, kvartaali- ja vuositasolla (toteuma, muutos budjettiin, kasvu edelliseen vastaavaan vertailuajankohtaan)	Kuukausi-, kvartaali- ja vuositasolla (toteuma, muutos budjettiin, kasvu edelliseen vastaavaan vertailuajankohtaan)
Tietolähde	Alueen omat järjestelmät	Alueen omat järjestelmät	Alueen omat järjestelmät

**Tietosisältöä
tarkennetaan
ja päivitetään
testauksen
avulla**

LUONNOS

	Kestävä talous	Taloudellisuus	Taloudellisuus
Indikaattori	2. Palveluille kohdistetut kokonaiskustannukset	3. Palveluille kohdistetut asukaskohtaiset kokonaiskustannukset	4. Palveluille kohdistetut asiakaskohtaiset kokonaiskustannukset
Mittari	1. Palveluille kohdistetut kokonaiskustannukset (Suunnitelma, toteuma, ennuste)	1. Palveluille kohdistetut kokonaiskustannukset/asukas	1. Palveluille kohdistetut kokonaiskustannukset/asiakas
Tarvittavat tiedot	<p>Palvelu</p> <p>Taloustiedot Talousarvio Taloussuunnitelma Kirjanpidon toteuma Ennuste Tilinpäätös</p> <p>Tilit</p> <ul style="list-style-type: none"> Menot Menolajeittain <p>Järjestämistapa Oma toiminta, ostopalvelut, palveluseteli</p>	<p>Palvelu</p> <p>Palvelulle kohdistetut kokonaiskustannukset Menot</p> <p>Asukas (kaikki) Väestö (ennakkoväkiluku, ennuste, virallinen)</p> <p>Järjestämistapa Oma toiminta, ostopalvelut, palveluseteli</p>	<p>Palvelu</p> <p>Palvelulle kohdistetut kokonaiskustannukset Menot</p> <p>Asiakas (hetu x1) palvelukohtaisesti Kaikki asiakkaat pl. joukkorokotusasiakkaat Ikä</p> <p>Järjestämistapa Oma toiminta, ostopalvelut, palveluseteli</p>
Laskentasääntö	Palveluille kohdistetut kokonaiskustannukset = €/ palvelu, yht. kaikki (Suunnitelma, toteuma, ennuste)	Palveluille kohdistetut kokonaiskustannukset jaetaan asukasmäärällä (ml. kaikki kyseisen tarkastelujakson kustannukset ja kaikki asukkaat) = €/asukas	Palveluille kohdistetut kokonaiskustannukset jaetaan palvelun asiakasmäärällä (ml. kaikki kyseisen tarkastelujakson kustannukset ja kaikki asiakkuudet pl. joukkorokotusasiakkaat) = €/asiakas
	<ul style="list-style-type: none"> Kaikki yhteensä Palveluittain Järjestämistavan mukaisesti: oma toiminta, ostopalvelut, palveluseteli (selvitetään testauksessa) Palvelurakenteen mukaisesti: ennaltaehkäisevä/avo-, asumis-, laitospalvelu (alueen kyvykkyyden mukaan) 	<ul style="list-style-type: none"> Kaikki yhteensä Palveluittain Järjestämistavan mukaisesti: oma toiminta, ostopalvelut, palveluseteli (selvitetään testauksessa) Palvelurakenteen mukaisesti: ennaltaehkäisevä/avo-, asumis-, laitospalvelu (alueen kyvykkyyden mukaan) 	<ul style="list-style-type: none"> Kaikki yhteensä Palveluittain Järjestämistavan mukaisesti: oma toiminta, ostopalvelut, palveluseteli (selvitetään testauksessa) Palvelurakenteen mukaisesti: ennaltaehkäisevä/avo-, asumis-, laitospalvelu (alueen kyvykkyyden mukaan) Ikäryhmittäin
Tiedon tuottamisen frekvenssi	Kuukausi-, kvartaali- ja vuositasolla (toteuma, muutos budjettiin, kasvu edelliseen vastaavaan vertailuajankohtaan)	Kuukausi-, kvartaali- ja vuositasolla (toteuma, muutos budjettiin, kasvu edelliseen vastaavaan vertailuajankohtaan)	Kuukausi-, kvartaali- ja vuositasolla (toteuma, muutos budjettiin, kasvu edelliseen vastaavaan vertailuajankohtaan)
Tietolähde	Alueen omat järjestelmät	Alueen omat järjestelmät	Alueen omat järjestelmät

Keskeisiä poimintoja Kuntien ja kuntayhtymien automatisoidun talousraportoinnin käsikirjasta (AURA)*

*Kaikki AURA-ohjeet päivitetään Hyvinvointialueiden ja hyvinvointiyhtymien talousraportoinnin käsikirja (HVA-AURA) mukaiseksi käsikirjan julkaisun jälkeen;
<https://www.valtiokonttori.fi/maaraykset-ja-ohjeet/hyvinvointialueiden-ja-hyvinvointiyhtymien-talousraportoinnin-kasikirja-hva-aura/>

Keskeisiä poimintoja Kuntien ja kuntayhtymien automatisoidun talousraportoinnin käsikirjasta (AURA)

Tililuettelo

- Tililuettelo on laadittu niin, että käyttäen laskentatunnisteen kaikkia osia tehokkaasti on mahdollista tuottaa viranomaisraportoinnin edellyttämät tiedot. (3)
- Organisaatio voi käyttää tätä tarkempaa ja laajempaa kirjaustason tililuettelo omien tarpeidensa mukaan. Organisaation oman tililuettelon kaikkien tilien on summauduttava tämän tililuettelon tileihin. (3)
- Taksonomiassa tili on neljä merkkiä pitkä.(2) AURA-käsikirjan mukaisen tililuettelon tilinumerointi on suositus, jonka mukaan kulu- ja tuottolajit sekä tasetilit esitetään nelimerkkisellä tunnisteella. (3.1.2)

AURA-palveluluokitus

Kuntien ja kuntayhtymien palveluluokitus on tarkoitettu taloustietojen ja palveluiden kustannusten tarkasteluun ja raportointiin.(4)

Luokitus kattaa sekä lainsäädännön kunnille asettamat tehtävät että kuntien itselleen ottamat tehtävät. Palveluluokitus on laadittu mahdollisimman yhteensopivaksi THL:n tietosisältömäärittelyihin koskien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutapahtumia. (4)

Sosiaali- ja terveystalouden palveluluokituksen on luotu varsinaisten palveluluokkien lisäksi erittelemättömiä palveluluokkia. Erittelemättömiä palveluluokkia on mahdollista käyttää palvelujen ostajien kirjanpidossa sosiaali- ja terveydenhuollon, pelastustoimen ja ympäristöterveydenhuollon palveluluokissa, muut palvelut raportoidaan aina varsinaisilla palveluluokilla. Palveluiden ostot yksityiseltä raportoidaan aina varsinaisilla palveluluokilla. (4.1)

Sektoriluokitus

- Kululajit tulee eritellä Tilastokeskuksen sektoriluokituksen perustuen kuntien ja kuntayhtymien XBRL -taksonomian edellyttämällä tarkkuustasolla. (5.3)
- Sektoriluokitus on talous- ja yhteiskuntatilastoissa sovellettava perusluokitus, jota käytetään päätöksentekoyksiköiden luokittelun toiminnaltaan, rahoitustavaltaan, omistajatyypiltään ja oikeudelliselta muodoltaan samanlaatuisiin luokkiin. Luokituksen avulla muodostetut sektorit (yritykset, julkisyhteisöt, kotitaloudet jne.) ovat taloudelliselta käyttäytymiseltään riittävän samankaltaisia kansantalouden seurantaan ja analysointia varten. (AURA-sanasto 13.4.2021)
- Sektoriluokitus (mm. valtio, kunnat, kuntayhtymät ja muut) myyntituotoissa, tuissa ja avustuksissa sekä asiakaspalvelujen ostoissa saadaan vastapuolitunnisteella. (3.1.2)
- Tilastokeskus ylläpitää automatisoidun raportoinnin sektoriluokitusta. (2)

Laskentatunniste

- Laskentatunniste muodostuu ulkoisen kirjanpidon tilinumerosta ja sisäisen laskennan kirjaustunnisteista. Sisäisen laskennan kirjaustunnisteiden avulla kunnan taloustapahtumia luokitellaan esimerkiksi tulosityksiköittäin, kustannuspaikoittain, tehtävittäin, hankkeittain, työkohteittain ja tuotteittain. (AURA-sanasto 13.4.2021)
- Kuutiomallin ulottuvuudet (tili, palveluluokka, kumppanikoodi) voidaan sisällyttää laskentatunnisteeseen (5.2)

Kustannuspaikkarakenne

- Yksi toteutustapa harmonisoida omat luokitukset kuutiomallin luokituksiin on, esimerkiksi harmonisoida kustannuspaikkarakenne palveluluokituksen. (5.2)
- Kunnat voivat tehdä tarkempia luokituksia, esimerkiksi tilejä tai tuotteita, mutta niiden on summauduttava kuutiomallin ja Valtiokonttorin keräämän tiedon luokituksiin. (5.2)

Keskeisiä poimintoja Kuntien ja kuntayhtymien automatisoidun talousraportoinnin käsikirjasta (AURA)*

Aiheuttamisperiaatteen mukaan

- Kustannukset viedään palveluluokille aina harjoitettavan toiminnan luonteen mukaan, ei oman organisaation hallinnollisen rakenteen mukaan. Kohdentamisen tulee noudattaa aiheuttamisperiaatetta. (5.5)
- Palveluluokille kohdennetaan kaikki toimintakatteeseen sisältyvät kustannukset ja tuotot, poistot sekä arvonalentumiset. (5.5)
- Suorassa kohdentamisessa kustannuspaikka tai esimerkiksi henkilön palkka kohdistetaan tai jaetaan suoraan palveluluokalle. Tämä sopii selkeisiin tilanteisiin, jolloin samaa jakosääntöä voidaan käyttää kuukaudesta toiseen. (5.6.1)

Keskeisimpiä kohdennettavia kustannuksia ns. peruspalveluiden lisäksi ovat mm. hoidolliset tukipalvelut, hallinto, IT, projektit, vuokrat → Lähtökohtana kustannusten kohdentaminen aiheuttamisperiaatteen mukaisesti.

Tapauksissa, joissa kustannusten kohdentaminen ei ole mahdollista suoran käytön perusteella, vyörytetään keskitetyt kustannukset laskennallisesti laskentakohteille. (5.6.3)

- Esimerkiksi vyörytetään ne kohteet, joita ei voida tuotteistaa ja joissa suoritemäärän mukainen jaottelu ei ole mielekäästä tai kustannusten kokonaismäärä on vähäinen. (5.6.3)
- Hallintokustannusten vyörytyksissä käytetään toteutuneita kustannuksia. (5.6.3)
- Vyörytyksessä voidaan käyttää tarkoituksenmukaisia menetelmiä tai niiden yhdistelmiä. (5.6.3)

Laskentatunnisteen hyödyntäminen

- Kustannusten kohdistamisessa laskentakohteille on suositeltavaa hyödyntää mahdollisimman pitkälle kirjanpitoon laskentatunnistetta. (5.2.)
- Laskentakohteille suoraan kohdistuvat kustannukset tulisi kohdistaa jo peruskirjanpidossa mahdollisimman pitkälle, jotta laskentakohteiden kustannukset saadaan automaattisesti kirjanpitojärjestelmistä ilman lisäselvityksiä tai erillistä laskentaa. (5.2)

Keskeisiä poimintoja Kuntien ja kuntayhtymien automatisoidun talousraportoinnin käsikirjasta (AURA)

- Hoidolliset tukipalvelut: Hoidollisilla tukipalveluilla tarkoitetaan palveluja, jotka ovat suoraa asiakaspalvelua osana asiakkaan saamaa varsinaista palvelua. Tällaisia palveluja ovat esimerkiksi erilaiset tutkimukset tai terapiat, kuten laboratorio- ja kuvantamistutkimukset tai fysioterapia. Hoidolliset tukipalvelut kohdistetaan ensisijaisesti varsinaisille palveluluokille tai toissijaisena vaihtoehtona tukipalveluluokan kautta hallinnon tukipalvelujen tapaan. (5.6.6)
- ICT-kustannukset: ICT-tuen kustannusten osalta on valittava parhaiten aiheuttamisperiaatetta toteuttava kohdistamisperuste esimerkiksi laitemäärä. (5.6.4)
- Projektit: Projektien kustannukset kohdistetaan asianomaisille palveluluokille. (5.6.5)
- Vuokrat: Kohdennetaan aiheuttamisperiaatteen mukaan tai tarvittaessa neliömäärätietojen tai käytön perusteella. (5.5.7)
- Hallinto: Lukuun ottamatta yleishallinto-palveluluokan kuvauksessa mainittuja tehtäviä kaikki hallinto- ja tukipalvelut tulee jakaa viranomaisraportoinnissa varsinaisille palveluluokille. Näiden palveluiden viranomaisraportoinnissa voidaan käyttää tukipalveluluokkaa. (5.6.3)

Jaettava hallinto:	1. Jakotekijä	2. Jakotekijä
Johdon tuki ja toimistopalvelut	käyttökustannukset	
Hallinto- ja talousjohtaja	käyttökustannukset	
Toimiala- ja palvelualueiden johto ja johdon tuki	käyttökustannukset	
Liikelaistosten virkamies- ja virkamiestoimialajohto	käyttökustannukset	
Toimialalautakunnat	käyttökustannukset	
HR-toiminta ja henkilöstöhallinto:	henkilöstömäärä	palkkamenot
• palkka- ja henkilöstöhallinto,		
• koulutus,		
• varahenkilöpalvelut,		
• rekrytointi,		
• työsuojelu,		
Tietohallinto ja ICT	päätelaitteet	henkilöstömäärä
Taloushallinto (ostolaskut, kirjanpito, laskutus, maksuliikenne)	käyttökustannukset	
Lakipalvelut	käyttökustannukset	
Palvelukeskuksen tehtävät (puhelinvaihte, neuvonta)	käyttökustannukset	
Hankintayksikkö	ostot + aineet ja tarv.	
Controller-toiminnot	käyttökustannukset	
Viestintä	käyttökustannukset	
Luottamusmiehet (ja työsuojeluvaltuutetut)	palkkamenot	
Monistamo	käyttökustannukset	

Kuva: Suositeltavat vyörytyksen jakotekijät.

Lähde: AURA –käsikirja 5.6.3

Lähteet

Kuntien ja kuntayhtymien automatisoidun talousraportoinnin käsikirja AURA, VERSIO 2.3, JULKAISTU 17.1.2022;

<https://www.valtiokonttori.fi/maaraykset-ja-ohjeet/kuntien-ja-kuntayhtymien-automaattisen-talousraportoinnin-kasikirja-aura/>

Hyvinvointialueiden ja hyvinvointiyhtymien talousraportoinnin käsikirja (HVA-AURA);

<https://www.valtiokonttori.fi/maaraykset-ja-ohjeet/hyvinvointialueiden-ja-hyvinvointiyhtymien-talousraportoinnin-kasikirja-hva-aura/>

